

ÉNYÉM A NAGYVILÁG

EGY HÓNAP KRÓNIKÁJA

— Július hó. —

Az idegháború véget ért és két fronton folyik a harc Európában. Az Olaszország ellen bevezetett hatalmas erejű légitámadások valóban az olaszországi invázió bevezetőjének voltak tekinthetők és ahogyan azt Eden még júniusban bejelentette: Róma is megélt egy légitámadást. Ettől függetlenül tovább folyt az olasz városok ellen megindított légitámadássorozat. Különösen a szicíliai városok álltak a légitámadások tüze alatt, míg július 10-én hajnali három órakor megindult az általános támadás Szicília szigete ellen. Annak ellenére, hogy még napokkal a támadás megindítása előtt is egyes angolszász hírforrások bizonytalanságot támasztottak az európai partraszállás helye és ideje felől, katonai kommentárok előre jelentették, hogy a várt támadás elsősorban Szicília szigetét érheti. Két nappal a partraszállás megkezdése előtt Cripps egyik nyilatkozatát olvashattuk. Cripps azt mondta, hogy előbb Kínát kell megsegiteni s csak azután kell „csapásra huzakodni Európa lágy alsóteste ellen“. Liddel Hart ugyanakkor azt mondta, hogy rövid időn belül nem várható az invázió, mert a szövetségeseknek legalább 200 hadosztályra van szükségük. Cripps Birmingham-ben beszélt s tulajdonképen Churchillt idézte, Liddel Hart tőle függetlenül tette nyilatkozatát, de éppen ezért közeli akcióra következtettek belőle a semleges hírforrások.

Szicília szigetét két angolszász hadsereg támadta meg. A keleti hadsereg Montgomery parancsnoksága alatt a Croce-fok és Passero-fok között szállt partra, a nyugati pedig Patton amerikai tábornok vezetésével Licatától a Scaramia-fokig. Az első napokban 5—10 kilométeres parti sávot foglaltak el a partraszálló csapatok s olyan hatalmas erővel, főként pedig a flottától támogatott tüzreléppel, hogy hamarosan birtokukba került két keletiszicíliai kikötő, Siracusa és Augusta. Partraszállás történt Catania-tól északra is s ezzel csaknem egyidejűen Szicília délnyugati partján Agrigento ellen is megindult a támadás. A cataniai síkon nagy csaták fejlődtek ki, a nyugati parton Palermót kiürítették s sor került a sziget belső részében fekvő Enna és Caltanissetta kiürítésére is. A Sziciliát védő haderő a fő védelmi vonalat az Etna körül választotta meg, amivel főként a Messinai-szoros felé való előnyomulást akarják késleltetni. A nyugati partokon természetesen Trapanit és Marsalát is kiürítették s így most a harc tulajdonképen a sziget északkeleti darabjáért folyik.

A keleti arcvonalon a hadműveletek tulajdonképen július 6-án kezdődtek meg. Az Interinf. pár nappal előbb jelentette, hogy a szovjet a nyári támadásra tett előkészületeit befejezte. A támadás tulajdonképen Bjelgorod és Orel között indult meg és pedig német részről. Katonai írók véleménye szerint ezzel a német hadvezetőség a szovjetoffenzívát akarta

megzavarni. A Zsizdra—Orel—Szejevszk—Szumy—Boriszovka—Bjelgorod—Csugujev beöblösödés német kézen levő arcvonalszakasz indult támadásra s a támadás iránya Kurszk felé mutatott. Bjelgorod és Orel között a hónap közepére már hatalmas anyagszata tombolt s nemsokára csaknem az egész keleti arcvonal hosszában megindult a csata. A Leningrád előtti térségen, s délen a kubáni hídfőnél a szovjet tehermentesítő offenzívát kezdett és mivel ezzel egyidejűleg a földközítengeri front is megindult, tulajdonképpen kétfrontos háború folyik a tengelyhatalmak ellen. A keleti arcvonal súlypontjai a hó végén Orel és Leningrád körül voltak. A német csapatok ezúttal felörlő taktikát folytatnak s sem orosz, sem német részről nincsenek úgynevezett kimagasló eredmények.

Távol-Keleten a Salamon-szigetek egyikén, Rendován, amerikai erők szállottak partra és New-Georgia szigetén hasonlóképpen. Egyéb hírek erről az arcvonaltól nincsenek.

A szicíliai partraszállás után, nyilván a partraszállás sikerének hatása alatt, Churchill és Roosevelt az algiri rádió útján felszólította az olasz népet, hogy rázza le a fasiszta rendszert. A választ főképpen Pavolini adta meg, aki — és később Gayda is — azt írta, hogy ebben az esetben Itália hadműveleti bázis lenne Németország ellen. Pár nappal később Hitler meglátogatta Mussolinit s a kiadott jelentések szerint „őszintén, tárgyilagosan és illúziómentesen“ tárgyalta meg a helyzetet. Alig öt napra rá következett be Olaszországban Mussolini lemondása s utána az egész fasiszta rendszer megszűntetése, illetőleg az olasz jelentések szerint Olaszország alkotmányos formákra való visszatérése.

Mussolini helyére Badoglio tábornok került s az olasz király vette át az olasz hadsereg főparancsnokságát. A változás még azzal járt, hogy felszalták a fasiszta pártot s katonai kormányzás vette át az ország felett a vezetést. Angolszász részről egyelőre tartózkodóak az új kormány irányában, mivel a kormány kijelentette, hogy a háborút tovább folytatják. A *Gazetta del Popolo* új igazgatója, Giordana ugyan kijelentette, hogy „célunk a béke“, de erre angolszász részről még mindig a feltétel nélküli fegyverszünetet helyezték kilátásba.

Németországi kommentátorok szerint most Olaszország és Németország között a világnézeti közösség helyett a reálpolitikai érdekközösség áll fenn.

A diplomácia hírei között megemlítenének tartjuk azt, hogy Majszki helyettes külügyi népbiztos lett.

Egyéb események között a lengyel kérdés érdemel figyelmet. Sikorski tábornok ugyanis még a hó elején repülőszerencsétlenség áldozata lett s utána Londonban új emigráns kormány alakult. Mikolajczyk lett a miniszterelnök, Sosnovski a hadseregfőparancsnok. Az új hadseregfőparancsnok kijelentette, hogy csak katonai kérdésekkel foglalkozik s ezzel ügylátszik a lengyel kérdés Moszkva szempontjából is nyugvópontra jutott.

Francia vonalon az a hír érdemel figyelmet, hogy De Gaulle külön kormányt alakított. Giraud lett a szabad franciák hadseregpáncsnoka. Az anyaországban pedig Laval helyezi szélesebb alapokra kormányát. Olyan kormányt akar alakítani — amint mondotta —, amely jobban megfelel a nemzet érzelmeinek.

Mint érdekesség idekíváncozik még, hogy Moszkvában német ellenkormány alakult.

Szalánczi Károly